

Związek Harcerstwa
Rzeczypospolitej

Regulamin służby instruktorskiej ZHR

(zatwierdzony uchwałą Naczelnictwa ZHR nr 226/5 z dnia 26 października 2009 r., zmieniony uchwałą Naczelnictwa ZHR nr 253/2 z dnia 25 lutego 2012 r., zmieniony uchwałą Naczelnictwa ZHR nr 254/5 z dnia 27 marca 2012 r., zmieniony uchwałą Naczelnictwa nr 295/1 z dnia 1 lutego 2015 r., zmieniony uchwałą Naczelnictwa nr 302/1 z dnia 22 sierpnia 2015 r., zmieniony uchwałą Naczelnictwa nr 311/11 z dnia 25 marca 2016 r.)

§ 1

Regulamin reguluje zasady używania § 1

Regulamin określa zasady przyjmowania, zwalniania, nagradzania i karania instruktorek i instruktorów oraz zasady służby instruktorskiej.

§ 2

1. Instruktorką lub instruktorem ZHR jest odpowiednio pełnoletnia harcerka lub pełnoletni harcerz posiadający lub posiadająca odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia pracy wychowawczej wśród dzieci i młodzieży potwierdzone posiadaniem stopnia instruktorskiego harcmistrzyni lub podharcmistrzyni lub przewodniczki albo harcmistrza lub podharcmistrza lub przewodnika.

2. Zasady nadawania stopni instruktorskich ZHR określają regulaminu stopni instruktorskich.

3. Odznaką instruktorską jest numerowana Lilijka Instruktorska ZHR, zgodna z regulaminem symboli, odznak i odznaczeń, nadawana odpowiednio przez komendantkę lub komendanta chorągwi wraz z wpisaniem na listę instruktorek i instruktorów.

§ 3

Instruktorką lub instruktorem ZHR może zostać odpowiednio chrześcijanka, obywatelka polska lub cudzoziemka albo chrześcijanin, obywatel polski lub cudzoziemiec mająca lub mający miejsce zamieszkania w Polsce, która lub który akceptuje zasady Statutu ZHR.

§ 4

1. Do pełnienia służby instruktorskiej uprawnione i upoważnione są jedynie osoby, które zostały wpisane na listę czynnych instruktorek lub instruktorów.

2. Wszelkie prawa i obowiązki wynikające z niniejszego regulaminu w stosunku do:

- a) harcmistrzyń i podharcmistrzyń wykonuje Naczelniczka Harcerek,
- b) przewodniczek – właściwa komendantka chorągwi
- c) harcmistrzów wykonuje Naczelnik Harcerzy,
- d) podharcmistrzów i przewodników właściwy komendant chorągwi.

3. Naczelniczka Harcerek może upoważnić komendantkę chorągwi do wykonywania w stosunku do podharcmistrzyń praw i obowiązków wynikających z niniejszego regulaminu.

4. Naczelniczka Harcerek może upoważnić pełniącą obowiązki komendantki chorągwi i Namiestniczki Naczelniczki Harcerek do wykonywania w stosunku do podharcmistrzyń i przewodniczek i praw i obowiązków wynikających z niniejszego regulaminu.

Związek Harcerstwa
Rzeczypospolitej

5. Naczelnik Harcerzy może upoważnić pełniącego obowiązki komendanta chorągwi i Namiestnika Naczelnika Harcerzy do wykonywania w stosunku do podharcistrzów i przewodników i praw i obowiązków wynikających z niniejszego regulaminu.

§5

1. Listę instruktorek i instruktorów czynnych, urlopowanych, i w rezerwie prowadzą odpowiednio komendantka i komendant chorągwi oraz Naczelniczka Harcerki i Naczelnik Harcerzy, w zakresie określonym w § 4 ust. 2.

2. Listę instruktorek i instruktorów czynnych, określa się na podstawie corocznej rejestracji instruktorek i instruktorów, z tym, że pierwszego wpisu na listę instruktorek i instruktorów dokonuje się z dniem przyznania stopnia przewodniczki lub przewodnika.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do weryfikacji stopnia i Komisji Harcmistrzyń lub Komisji Harcmistrzowskiej.

4. Instruktor lub instruktor innej organizacji może zostać wpisana lub wpisany na listę instruktorek lub instruktorów ZHR po weryfikacji stopnia przez Komisję Instruktorów Chorągwi (przewodniczka, przewodnik, podharcmistrzyń, podharcistrz) lub Komisję Harcmistrzyń (harcmistrzyń) albo Komisję Harcmistrzowską (harcmistrz), w drodze Rozkazu decyzją odpowiednio komendantki lub komendanta chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczki Harcerki albo Naczelnika Harcerzy). Komendantka lub komendant chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczka albo Naczelnik) może skierować instruktorkę lub instruktora na kurs lub poddać innej formie kształcenia.

5. Warunkiem wpisania na listę czynnych instruktorek lub instruktorów jest podjęcie się pełnienia służby instruktorskiej na funkcji wychowawczej.

6. Pod pojęciem funkcji wychowawczej rozumie się pełnienie wszelkich funkcji instruktorskich objętych z wyboru lub w drodze mianowania rozkazem odpowiedniego przełożonego.

7. Co roku w terminie do 30 listopada Naczelniczka i Naczelnik zarządzają corocznie rejestrację instruktorek i instruktorów czynnych i określają jej tryb:

a) każdego roku, nie później niż do dnia 31 marca zostają wydane rozkazy: odpowiednio Naczelniczki Harcerki i Naczelnika Harcerzy, komendantek i komendantów chorągwi oraz, z zastrzeżeniem § 4 ust. 4 i 5, p.o. komendantek i komendantów chorągwi, namiestniczek i namiestników harcerzy, w których spełniający określone niniejszym wymogi instruktorki i instruktorzy zostają wpisani na listę instruktorek i instruktorów czynnych ZHR na dany rok, przy czym wpis na tę listę instruktorek i instruktorów pełniących funkcje w organach ZHR wymienionych w § 7 ust. 6 następuje z urzędu.

b) równocześnie, w rozkazach, o których mowa w podpunkcie a) niniejszego ustępu instruktorki i instruktorzy, którzy nie spełnili określonych regulaminem wymogów zostają przeniesieni do rezerwy i tym samym wpisani na listę instruktorek i instruktorów w rezerwie;

Związek Harcerstwa
Rzeczypospolitej

c) w uzasadnionych przypadkach przełożeni, o których mowa w podpunkcie a) niniejszego ustępu mogą wstrzymać się z decyzją o wpisie instruktorki lub instruktora na listę instruktorek lub instruktorów czynnych lub o przeniesieniu jej czy go do rezerwy. W takich przypadkach, do czasu ogłoszenia decyzji instruktor posiada prawa i obowiązki instruktora czynnego.

d) w szczególności, brak decyzji w sprawie wpisania na listę instruktorek lub instruktorów czynnych, w terminie umożliwiającym rozpatrzenie ew. odwołania zainteresowanego przez Sąd Harcerski w związku z wyborami do władz Związku, skutkuje automatycznym wpisaniem instruktorki lub instruktora w poczet instruktorów czynnych.

8. Biuro Głównej Kwatery Harcerek lub Harcerzy prowadzi Akta Służbowe Instruktorki lub Instruktora.

9. Legitymacją instruktorską jest dokument o wzorze zatwierdzonym przez Naczelnictwo. Tryb wydawania i aktualizacji określa Naczelnictwo w odrębnej instrukcji.

10. Naczelniczka i Naczelnik w drodze instrukcji określającej sposób prowadzenia, przechowywania, udostępniania i archiwizowania Akt Służbowych Instruktorek i Instruktorów oraz zakres informacji niezbędny do ich prowadzenia.

§ 6

1. Skreślenie z listy instruktorek lub instruktorów następuje w razie ustania członkostwa w ZHR z powodu:

- a) wystąpienia z ZHR,
- b) zwolnienia z ZHR,
- c) wykluczenia z ZHR,
- d) śmierci.

2. Oświadczenie o wystąpieniu z ZHR instruktorka lub instruktor składa w formie pisemnej komendantce lub komendantowi chorągwi (albo odpowiednio Naczelniczce Harcerek lub Naczelnikowi Harcerzy).

3. Zwolnienie instruktorki lub instruktora z ZHR może nastąpić z przyczyn określonych w § 7a ust. 4 Statutu ZHR. Od decyzji o zwolnieniu osobie zainteresowanej przysługuje odwołanie, o którym mowa w § 7a ust. 5 Statutu ZHR oraz § 16 ust. 3 niniejszego regulaminu, o czym należy ją pouczyć w rozkazie, o którym mowa w ust. 6

4. Wykluczenie instruktorki lub instruktora z ZHR może nastąpić z przyczyn określonych w § 14 ust. 1 Statutu ZHR. Od decyzji o wykluczeniu osobie zainteresowanej przysługuje apelacja, o której mowa w § 14 ust. 5 Statutu ZHR oraz § 11 ust. 3 niniejszego regulaminu, o czym należy ją pouczyć w rozkazie, o którym mowa w ust. 6.

5. Decyzję o skreśleniu w przypadku określonym w ust. 1 litera a) oraz litera d) komendantka lub komendant chorągwi (albo odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) ogłasza rozkazem, a w przypadku określonym w ust. 1 litera a) doręcza osobie zainteresowanej.

Związek Harcerstwa
Rzeczypospolitej

6. Decyzję o zwolnieniu lub wykluczeniu komendantka lub komendant chorągwi (albo odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) ogłasza rozkazem oraz doręcza osobie zainteresowanej, przy czym rozkaz powinien zawierać pouczenie o środku odwoławczym.

7. W razie pozytywnego rozpatrzenia odwołania lub apelacji komendantka lub komendant chorągwi (albo odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) wydaje rozkaz o wpisaniu na listę instruktorek lub instruktorów.

8. Poza przypadkiem opisanym w ust. 1 litera d), właściwy przełożony ma obowiązek żądania rozliczenia się osoby skreślonej z listy instruktorek lub instruktorów z powierzonego majątku Związku (rozliczenie finansowe) oraz z pełnionych funkcji, obowiązków programowych i organizacyjnych.

9. W razie skreślenia z przyczyny opisanej w ust. 1 litera a) instruktora lub instruktor zachowuje stopień instruktorski, odznakę instruktorską oraz legitymację instruktorską. W razie skreślenia z przyczyny opisanej w ust. 1 litera b) o zachowaniu stopnia instruktorskiego, odznaki instruktorskiej oraz legitymacji instruktorskiej decyduje komendantka lub komendant chorągwi (albo odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy).

10. Prawomocne ukaranie wykluczeniem z ZHR pociąga za sobą pozbawienie praw członkowskich oraz utratę stopni i odznak organizacyjnych bez konieczności wydawania odrębnego rozkazu.

§ 7

1. Przez przydział służbowy instruktorki lub instruktora rozumie się przydział do jednostki organizacyjnej, w której pełni ona/on funkcję. Pełnienie funkcji musi być ogłoszone Rozkazem właściwego przełożonego.

2. W zakresie obowiązków związanych z pełnieniem funkcji wychowawczych w konkretnej jednostce organizacyjnej, z wyłączeniem odmiennych sytuacji opisanych niniejszym regulaminem lub innymi przepisami Związku, instruktorka lub instruktor podlega komendantowi tej jednostki lub, jeśli sam jest komendantem jednostki – swojemu bezpośredniemu przełożonemu.

3. Instruktorka lub instruktor zmieniający miejsce zamieszkania (pow. 6 miesięcy) melduje się u komendantki lub komendanta chorągwi właściwej lub właściwego ze względu na miejsce zamieszkania.

4. Z chwilą zmiany miejsca zamieszkania instruktorki lub instruktora komendantka lub komendant chorągwi, z której przenosi się instruktorka lub instruktor informuje o tym komendantkę lub komendanta chorągwi właściwą lub właściwego dla nowego miejsca zamieszkania instruktorki lub instruktora.

5. W przypadku instruktorki lub instruktora pełniącej lub pełniącego funkcje w kilku różnych jednostkach organizacyjnych podstawową jednostką przydziału służbowego jest jednostka najniższego szczebla.

6. Instruktorka lub instruktor pełniąca lub pełniący funkcje we władzach naczelnych Związku, Głównej Kwaterze Harcerek lub Głównej Kwaterze Harcerzy lub władzach Okręgu jest delegowana lub delegowany

Związek Harcerstwa
Rzeczypospolitej

do pracy w tych organach i podlega organizacyjnie przełożonemu zgodnie z właściwością organu do którego został delegowany.

6'. W zakresie realizacji zadań zarządu okręgu przełożonym komendantów chorągwi, szczepowych, przewodniczących zarządu obwodu jest przewodniczący zarządu okręgu, który ma prawo przedstawić opinię o pracy komendantów chorągwi (także szczepowych, przewodniczących obwodu) przy zaliczaniu służby instruktorskiej, zgodnie z par.9 ust. 1.

7. Instruktorka lub instruktor niepełniący lub nie pełniący tymczasowo funkcji instruktorskiej podlega komendantce lub komendantowi chorągwi właściwej lub właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania albo na miejsce pełnienia ostatniej służby.

§ 8

1. Instruktorka lub instruktor ma obowiązek:

- a) przestrzegania Prawa Harcerskiego,
- b) pełnienia funkcji wychowawczej na zasadach określonych przez Związek z zastrzeżeniem § 12 i 13 niniejszego regulaminu,
- c) przestrzegania Statutu i regulaminów Związku,
- d) terminowego opłacania składek członkowskich zgodnie z odpowiednim regulaminem, chyba że na podstawie niniejszego regulaminu lub odrębnych przepisów został zwolniony z tego obowiązku,
- e) aktywnego uczestnictwa w pracach własnej jednostki organizacyjnej.

2. Instruktorka lub instruktor ma prawo:

- a) udziału w życiu Związku
- b) czynnego i biernego udziału w wyborach z zastrzeżeniem § 12 ust. 3 Statutu ZHR,
- c) korzystania z urzędzeń i placówek Związku,
- d) noszenia munduru i odznak ZHR.

3. Instruktorka lub instruktor pełniący funkcję wychowawczą i posiadająca lub posiadający określony przydział służbowy ma czynne prawo wyborcze do wszystkich władz Związku.

§ 9

1. Praca instruktorki lub instruktora podlega corocznej ocenie na podstawie instrukcji wydanej przez Naczelniczkę lub Naczelnika. Ocena ta wraz z opinią przełożonego, o którym mowa w § 7 ust. 2 jest podstawą do zaliczenia służby instruktorskiej za dany rok.

2. Zaliczenie służby instruktorskiej ogłasza się w rozkazie, o którym mowa w § 5 ust. 7.

3. Oceny i opinie, o których mowa w niniejszym paragrafie są dla osoby ocenianej i opiniowanej jawne.

4. Za czynną służbę instruktorską, instruktorce lub instruktorowi przysługuje prawo do oznaki lat służby w formie liści dębowych:

- a) jednego srebrnego, przyznawanego przez komendantkę lub komendanta chorągwi za 5 lat służby (po zaliczeniu piątego roku służby),

Związek Harcerstwa
Rzeczypospolitej

- b) dwóch srebrnych, przyznawanych przez Naczelniczkę lub Naczelnika za 10 lat służby (po zaliczeniu dziesiątego roku służby),
  - c) jednego złotego, przyznawanego przez Naczelniczkę lub Naczelnika za 15 lat służby (po zaliczeniu piętnastego roku służby),
  - d) dwóch złotych, przyznawanych przez Naczelniczkę lub Naczelnika za 20 lat służby (po zaliczeniu dwudziestego roku służby),
5. Oznaki lat służby Naczelniczce Harcerek i Naczelnikowi Harcerzy, zgodnie z zasadami określonymi w ust. 4, przyznaje Przewodniczący ZHR.
6. Oznaki lat służby instruktorkom i instruktorom przyznawane są na podstawie corocznej rejestracji przeprowadzanej zgodnie z zasadami określonymi w § 5, ust. 1 i 2 niniejszego Regulaminu i ogłaszane w rozkazie o którym mowa w § 5, ust. 7
7. Zasady noszenia oznak lat służby określa „Regulamin symboli, oznak i odznaczeń”.

§ 10

1. W przypadku oceny pracy instruktorki lub instruktora jako wybitnej, komendantka lub komendant chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) może nagrodzić instruktorkę lub instruktora przez:
- a) udzielenie pochwały w rozkazie,
  - b) udzielenie pochwały w rozkazie z wpisem do akt służbowych,
  - c) poinformowanie, w uzgodnieniu z zainteresowanym, jej lub jego pracodawcy lub miejsca nauki o wybitnym zaangażowaniu w działalność wychowawczą Związku,
  - d) wyróżnienie w inny sposób – stosownie do potrzeb.
2. W razie śmierci instruktorki lub instruktora w służbie czynnej, komendantka lub komendant chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) może w uzasadnionych wypadkach pośmiertnie awansować zmarłą lub zmarłego na wyższy stopień harcerski lub instruktorski, albo oba, lub uhonorować w inny sposób.

§ 11

1. W przypadku uporczywego lub rażącego niewywiązywania się z obowiązków określonych w § 13 Statutu ZHR lub naruszenia przepisów Statutu ZHR w inny sposób, komendantka lub komendant chorągwi (albo odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) może ukarać instruktorkę lub instruktora karami organizacyjnymi określonymi w § 14 ust. 2 Statutu, przy czym kary nagany i wykluczenia z ZHR, a także nagany i zakazu pełnienia funkcji mogą być stosowane łącznie.
2. Przed wymierzeniem kary powinno zostać przeprowadzone postępowanie wyjaśniające, a w szczególności obwinionej lub obwinionemu przysługuje prawo złożenia wyjaśnień.
3. Od decyzji o ukaraniu przysługuje instruktorce lub instruktorowi apelacja do Sądu Harcerskiego.

Związek Harcerstwa
Rzeczypospolitej

§ 12

1. Przez urlop instruktorski rozumie się czasowe zwolnienie instruktorki lub instruktora z obowiązku pełnienia funkcji wychowawczej, na zasadach określonych przez Związek udzielone na wniosek zainteresowanej lub zainteresowanego na ściśle określony czas. Wniosek o udzielenie urlopu musi być uzasadniony i podjęty za wiedzą bezpośredniego przełożonego.
2. Urlopu instruktorskiego udziela komendantka lub komendant chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) w drodze rozkazu na okres najwyżej 12 miesięcy.
3. Instruktorka lub instruktor, którym udzielono urlopu instruktorskiego są zwolnieni z obowiązku płacenia składek instruktorskich, z wyjątkiem sytuacji, w której instruktorka lub instruktor z własnej inicjatywy zadeklaruje dalsze ich opłacenie.

§ 13

1. Przez przeniesienie do rezerwy instruktorskiej rozumie się zwolnienie instruktorki lub instruktora z obowiązku pełnienia funkcji wychowawczej w Związku.
2. Do rezerwy instruktorskiej przenosi komendantka lub komendant chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) w drodze rozkazu, na wniosek zainteresowanej lub zainteresowanego albo z własnej inicjatywy.
3. Instruktorka lub instruktor przeniesieni do rezerwy instruktorskiej są zwolnieni z obowiązku płacenia składek instruktorskich, z wyjątkiem sytuacji, w której instruktorka lub instruktor z własnej inicjatywy zadeklaruje dalsze ich opłacenie.
4. Powrót do służby czynnej następuje po wypełnieniu wymogów określonych w § 5 ust. 5, w drodze rozkazu, poprzez wpisanie na listę instruktorek lub instruktorów przez komendantkę lub komendanta chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczki Harcerek lub Naczelnika Harcerzy).

§ 14

1. Przez zawieszenie członkostwa ZHR rozumie się czasowe zawieszenie instruktorki lub instruktora w prawach i obowiązkach członka ZHR.
2. Zawieszenia członkostwa ZHR dokonuje komendantka lub komendant chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) w drodze rozkazu, na wniosek zainteresowanej lub zainteresowanego albo z własnej inicjatywy.
3. Zawieszenie członkostwa ZHR może nastąpić w sytuacji wystąpienia przeszkody dla wiarygodnego sprawowania funkcji wychowawczej z powodów mogących stać się przesłanką do wykluczenia z ZHR na zasadach § 6 ust. 4 niniejszego regulaminu.
4. Od decyzji o zawieszeniu członkostwa ZHR przysługuje odwołanie do Sądu Harcerskiego.

Związek Harcerstwa
Rzeczypospolitej

5. Zawieszenie członkostwa ZHR może trwać do dnia ustąpienia przyczyn, o których mowa w ust. 3 niniejszego paragrafu, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy.

§ 15

1. Była instruktorka lub instruktor ZHR (z zastrzeżeniem § 7a ust. 4 Statutu ZHR) może zostać wpisana lub wpisany na listę instruktorek lub instruktorów ZHR w drodze rozkazu, decyzją komendantki lub komendanta chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczki Harcerek lub Naczelnika Harcerzy).

2. W przypadkach uzasadnionych ważnymi względami wychowawczymi lub wymogami służby, komendantka lub komendant chorągwi (lub odpowiednio naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) może odmówić wpisania na listę instruktorek lub instruktorów ZHR byłą instruktorkę lub byłego instruktora.

§ 16

1. W uzasadnionych wypadkach komendantka lub komendant chorągwi (lub odpowiednio Naczelniczka Harcerek lub Naczelnik Harcerzy) może podjąć decyzję odmienną od postanowień niniejszego regulaminu.

2. Od wszelkich decyzji przełożonych (określonych w § 4 i 7 niniejszego regulaminu) przysługuje odwołanie do przełożonego wyższego szczebla, z tym, że dla odwołań od decyzji Naczelniczki Harcerek lub Naczelnika Harcerzy przysługuje odwołanie do Przewodniczącego ZHR.

3. Ponadto, od decyzji o zwolnieniu z ZHR oraz o odmowie wpisu na listę instruktorek i instruktorów czynnych przysługuje instruktorkom i instruktorom prawo do odwołania się do Sądu Harcerskiego w terminie 1 miesiąca, co nie uchybia terminom wynikającym z innych regulaminów.

§ 17

1. Instruktorzy i instruktorki znajdujący się w chwili wprowadzenia niniejszego regulaminu na listach instruktorów w stanie spoczynku, zostają automatycznie wpisani na listy instruktorów w rezerwie.

2. Regulamin wchodzi w życie z dniem 11 listopada 2009 r.

3. Z chwilą wejścia w życie niniejszego Regulaminu traci moc Regulamin Służby Instruktorskiej zatwierdzony uchwałą Naczelnictwa ZHR nr 144/1 z dnia 7 czerwca 2003 r., zmieniony uchwałami nr 162/6 z dnia 8 stycznia 2005 r., nr 174/1 z dnia 5 lutego 2006 r. oraz 186/2 z dnia 16 grudnia 2006 r.